

Motion till Uddevalla Kommungrupps Årsmöte 2017

Angående spridning av avloppsslam.

Frågan om spridning av avloppsslam har under lång tid varit svår för LRF att hantera och har alltid hamnat i skymundan när LRF har pratat miljö, hållbarhet eller övergödning. Nu på senare år har LRF alltmer närmat sig frågor som biobaserad och cirkulär ekonomi. Det sätter återigen fokus på det brutna kretsloppet mellan stad och land. När frågor som livsmedelssäkerhet, självförsörjning och livsmedelsstrategier diskuteras är det avgörande att vi även tar med diskussionerna om den lättillgängliga och ändliga fosfor. Utan fosforimport av mineralgödsel så skulle Sveriges jordbruk snart inte kunna producera någon mat eller energi.

Problemet med att diskutera kretsloppet stad – land är att diskussionen ofta hamnar fel. Den hamnar antingen direkt kring en diskussion om olika riskbedömningar kring slamspridning eller om teknik. Genom åren har LRF pendlat mellan att vara helt emot slam, till att sedan inte ta ställning och stundtals har det tolkats som att LRF har varit förespråkare för slamspridning av REVAQ-slam eller slam från enskilda avlopp.

LRF måste dock ha en mycket bredare ingång till diskussionen och våra ställningstagande än så. LRF position måste ha sin grund i att återföringen av växtnäring från stad till land inte leder till att förorenande ämnen tillförs naturen och principen rent in – rent ut ska gälla, oönskade ämnen ska tas ut ur systemet. LRF ska verka för att kretsloppet av växtnäring inte får ligga i konflikt med miljömålet om giftfri miljö, eller de olika miljömålen om rena vattendrag och ingen övergödning.

Diskussionen ska inte heller handla om den andel slam som idag sprids på åkermark utan diskussionen måste handla om att målet ska vara att så stor del av fosfor som kommer till staden via maten ska återföras till produktionen på ett sätt som inte strider mot miljömålen och passar in i ett modernt precisionsjordbruk.

Idag är verkligheten annorlunda. LRF deltar i REVAQ och blir därmed både bakbundna och utnyttjade av de delar av samhället som vill sprida slam och därmed på billigaste möjliga sätt lösa kvittblivning av slam från staden. Svenskt Vatten har, ibland ihop med olika kommuner, vid flera tillfällen vridit och vänt på sanningen så att det framstår som att LRF stödjer spridningen av slam och att slam har en positiv effekt på skörd trots att några sådana studier, med relevans för svenskt jordbruk, inte finns. Svenskt Vatten tycks även ta väldigt enkelt på riskbedömningar och förringar helt att såväl Kemikalieinspektionen och Läkemedelsverket avråder från slamspridning och önskar en utveckling där fosfor utvinns ur slammet. Svenskt Vattens lättsinhet med sanningen och grova generaliseringar kring slam måste få den effekten att LRF bör gå ur REVAQ.

Som det är nu svärtas LRFs namn ner av samarbetet och det bidrar inte till någon nytta för LRF. LRF får till exempel svårt att förklara hur vi arbetar med att minska fosforförlusterna och uppnå god ekologisk status i våra vattendrag samtidigt som vi deltar i REVAQ, där Svenskt Vatten verkar för att avloppsreningsverken ska få sprida maximal femårsgiva av fosfor på åkrarna. Det är så långt som det går att komma ifrån budskapen som vi försöker få fäste för inom Greppa Näringen. Utöver frågor om övergödning finns det även många frågor utan svar kring slammet som t.ex. överföring av antibiotikaresistenta gener, mikroplaster, läkemedelsrester och en stor del av tungmetaller.

Idag finns det gott om olika tekniska innovationer som på ett betydligt renare sätt kan lösa återföringen av växtnäring från stad – land. Vissa av dessa behöver bara ett politiskt beslut och mål för att de första spadtagen ska kunna ske. Detta sker även i flera länder runtomkring i Europa och Tyskland har t.ex. som mål att till 2030 så ska inga avloppsreningsverk över 50 000pe (antal anslutna personer) få sprida slam på åkermark. Vi vet även att flera avloppsreningsverk kommer att få svårt att klara de kommande kraven och slamspridningen kommer aldrig att kunna leda till att majoriteten av fosfor återförs till jordbruksproduktionen. Det kan inte vara acceptabelt för LRF att fortsätta stötta en teknik som redan är förlegad. LRF kan gärna stödja uppströmsarbetet och tanken om att fasa ut farliga ämnen men LRF bör gå ut ur alla samarbeten som leder till att utvecklingen av ny och renare teknik för giftfria kretslopp hämmas och motarbetas.

LRF bör, istället för att gå hand i hand med slamlobbyn, kraftfullt stå upp för det rena och balanserade jordbruket och ställa tuffa krav på att staden ansvarar för att ta fram en ren slutprodukt som kan användas inom hela jordbruket. Idag vägrar stora delar av livsmedelsindustrin att ha att göra med slam och det borde vara tillräckligt för att LRF inte ska medverka till slamspridning.

Det är lätt att förstå varför Svenskt Vatten vill ha med LRF i REVAQ, det är dock oerhört mycket svårare att förstå varför LRF ska vara med i REVAQ och därmed bli utnyttjade i syfte att öka slamspridningen. De som vill sprida slam på sina åkrar får fortsätta att göra det men det ska inte ske med någon form av LRF sanktion.

Jag yrkar att Västra Götalands regionstämman vidarebefordrar motionen, i sin helhet, till riksförbundsstämman som beslutar uppdra åt riksförbundsstyrelsen:

- Att LRF snarast skall genomföra en SWOT analys och visa på varför LRF bör stanna kvar i REVAQ.
- Att om inte väldigt goda skäl och fördelar för LRF kan visas skall LRF snarast lämna REVAQ.
- Om LRF väljer att stanna kvar kan det endast vara acceptabelt om oerhört tuffa krav ställs på att råd och information, som ges ut av REVAQ, i förväg godkänns av LRF.
- Att LRFs namn inte får lida skada av samarbetet med Svenskt Vatten.
- Att LRF bör driva krav på en liknande kretsloppsmålsättning som i Tyskland.
- Att LRF bör driva krav på att kretsloppet stad – land inte leder till ökad risk för övergödning eller förorening av åkermark.

Uddevalla 2017 01 30

Torsten Torstensson
Jättesås 152
459 93 Ljungskile
070-3221288

